

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ**

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ соціально-психологічної освіти та управління**

**КАФЕДРА аналітичної економіки та менеджменту**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ**

Освітній ступінь бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність 073 «Менеджмент»

(шифр і назва)

Освітня програма «Фінансово-економічна безпека

та ризик-менеджмент» від 30.08.2016 № 463

(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Форма навчання денна

(денна/заочна)

у 2020/2021 навчальному році

Плани семінарських (практичних) занять  
обговорені та схвалені на засіданні  
кафедри аналітичної економіки та  
менеджменту

протокол від 01.09.2020 № 1

**Керівник кафедри**

д.е.н., професор

**Сергій ІВАНОВ**

**Дніпро – 2020**

Фінанси, гроші та кредит // Плани семінарських (практичних) занять для денної/заочної форми навчання. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. – 8 с.

**РОЗРОБНИК(-И):**

Вакулич М.М., доцент, кандидат економічних наук

Протопопова Н.А., старший викладач

## **ТЕМА 1. Предмет, об'єкти, зміст і завдання фінансово-економічного аналізу.**

*Практичне заняття № 1 - 2 год.*

### **План**

- 1.1. Фінансовий аналіз в інформаційній системі управління
- 1.2. Історія виникнення і розвитку фінансового аналізу
- 1.3. Мета і завдання фінансового аналізу
- 1.4. Методи та види фінансового аналізу
- 1.5. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

**Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:**  
аналіз, інформація, мета, види аналізу.

*Практичне заняття № 2 - 2 год.*

### **Завдання 1**

#### **Завдання для самостійної роботи до Теми 1:**

1. Законспектувати терміни та основні категорії до теми.
2. Підготувати відповіді на дискусійні питання до теми.

### **Запитання для обговорення та самоконтролю**

1. Яке призначення загальної оцінки фінансового стану підприємства і його змін за звітний період?
2. Види фінансового стану?
3. Дайте характеристику складу і структурі бухгалтерського балансу.
4. Як визначити коефіцієнт приросту майна?
5. У чому сутність і яка методика проведення горизонтального і вертикального аналізу?
6. Що входить в активи підприємства?
7. Поясніть значення основного та оборотного капіталу в господарському житті підприємства?
8. Для чого здійснюється попередня оцінка фінансового стану підприємства?

### **Індивідуальні завдання до Теми 1:**

1. Підготувати тестові завдання з ключем відповіддю за тематикою заняття.

## **ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПІДСТАВІ ГОРИЗОНТАЛЬНОГО І ВЕРТИКАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ**

*Семінарське заняття № 1 – 2 год.*

### **План**

1. Сутність майна підприємства та необхідність його аналізу
2. Етапи та показники аналізу майна підприємства

*Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:* майно, діагностика, фінансова звітність, показники

*Практичне заняття № 3 - 2 год.*

### **Завдання для практичного заняття**

На підставі даних фінансової звітності підприємства, необхідно:

1. Зробити оцінку ліквідності балансу підприємства.
2. Розрахувати відносні показники ліквідності (платоспроможності) підприємства на початок і кінець періоду та їх зміну.
3. Обчислити коефіцієнт поновлення (втрати) платоспроможності.
4. Зробити висновки за результатами проведених розрахунків.

На підставі даних фінансової звітності підприємства, необхідно:

1. Зробити аналіз ліквідності балансу підприємства.
2. Оцінити ступінь платоспроможності підприємства за допомогою розрахунку відносних показників.
3. Розрахувати загальний показник платоспроможності.
4. За результатами розрахунків зробити висновки й надати рекомендації щодо поліпшення платіжної дисципліни підприємства.

### **Завдання для самостійної роботи:**

1. Законспектувати терміни та основні категорії до теми.
2. Підготувати відповіді на дискусійні питання до теми.

### **Індивідуальні завдання:**

1. Підготувати тестові завдання з ключем відповіддю за тематикою заняття.

## **ТЕМА 3. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ФІНАНСОВИХ КОЕФІЦІЄНТІВ**



**План**

1. Аналіз відносних показників.
2. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово- господарського стану неплатоспроможних підприємств (аналіз фінансового стану та аналіз виробничо-господарської діяльності).

**Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:** коефіцієнт незалежності (автономії); коефіцієнт фінансової залежності (структури капіталу); стабільності структури оборотних коштів; коефіцієнт довгострокового залучення коштів; коефіцієнт маневрування власного капіталу; коефіцієнт нагромадження амортизації; коефіцієнт реальної вартості основних засобів; коефіцієнт фінансового ризику (плече фінансового важеля)

#### **ТЕМА 4. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ І ЛІКВІДНОСТІ ЗА ДАНИМИ БАЛАНСУ**

*Практичне заняття № 4 - 4 год.*

1. Сутність та зміст поняття «фінансова стійкість»
2. Оцінка фінансової стійкості підприємств
3. Оцінювання запасу фінансової стійкості

**Завдання для самостійної роботи до Теми 3:**

1. Законспектувати терміни та основні категорії до теми.
2. Підготувати відповіді на дискусійні питання до теми.

**Індивідуальні завдання до Теми 3:**

1. Підготувати тестові завдання з ключем відповіддю за тематикою заняття.

*Семінарське заняття № 3 – 2 год.*

**Задача № 1.** На підставі даних фінансової звітності підприємства, необхідно:

1. Зробити оцінку ступеня забезпеченості запасів підприємства джерелами їх формування, розрахувавши необхідні показники.
2. Визначити тип фінансової стійкості підприємства.
3. Проаналізувати фінансову стійкість підприємства за допомогою розрахунку відносних показників.
4. За результатами аналізу розробити рекомендації стосовно стабілізації і підвищення фінансової незалежності підприємства.

**Задача № 2.** На підставі даних фінансової звітності підприємства, необхідно:

1. Розрахувати абсолютні показники фінансової стійкості підприємства.



2. За певними критеріями визначити тип фінансової стійкості досліджуваного підприємства.
3. Обчислити систему відносних показників для оцінки фінансової стійкості підприємства.
4. Зробити висновки за результатами проведених розрахунків.

**Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:** фінансова стійкість, грошові потоки, грошовий агрегат, грошова база, закон грошового обігу, грошово-кредитний мультиплікатор, грошова маса

## **ТЕМА 5. АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА.**

*Семінарське заняття № 4 – 2 год.*

### **План**

1. Сутність грошового потоку та необхідність його аналізу
2. Аналіз руху грошових коштів
3. Аналіз руху коштів за прямим та непрямим методами
4. Методика розрахунку необхідної фінансової потреби

**Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:** грошовий обіг, грошові потоки, грошовий агрегат, грошова база, закон грошового обігу

*Практичне заняття № 5 - 4 год*

### **Завдання.**

#### **2. Відповісти на тестові завдання**

1. Суб'єктами фінансових відносин є:
  - 1) держава, суб'єкти господарювання, населення;
  - 2) державні службовці, працівники ДПА, суб'єкти господарювання;
  - 3) населення, акціонерні товариства (АТ), державна служба охорони;
  - 4) державний бюджет, цільові державні фонди, державний кредит.
2. Суть розподільчої функції фінансів полягає у:
  - 1) здатності фінансів кількісно відображати економічні процеси розподілу і перерозподілу коштів;
  - 2) перетворенні вартості ВВП і НД у конкретні види доходів;
  - 3) розподілі ВВП і НД у результаті кримінальних порушень;
  - 4) формуванні централізованих фондів.
3. Дайте найбільш повне визначення поняття "фінанси":
  - 1) процес безперервного переміщення грошей між суб'єктами господарювання;
  - 2) економічні відносини, що пов'язані зі сплатою податків та інших платежів підприємствами до бюджету;



3) економічні відносини, що відображають формування, розподіл і використання фондів фінансових ресурсів у процесі розподілу і перерозподілу ВВП і НД (національного доходу);

4) економічні відносини, що пов'язані зі створенням грошових фондів.

4. Залежно від джерел формування фінансові ресурси поділяють на:

- 1) державні й місцеві;
- 2) централізовані й децентралізовані;
- 3) внутрішні й зовнішні;
- 4) власні й позичені.

5. Яка організаційна структура фінансової системи?

- 1) сукупність фінансових органів та інститутів, які керують грошовими потоками;
- 2) сукупність грошових фондів, що знаходяться у розпорядженні суб'єктів господарювання;
- 3) сукупність фінансово-кредитних установ;
- 4) апарат управління фінансовою діяльністю підприємства.

6. Управління фінансами включає дві основні складові:

- 1) фінансове забезпечення і фінансове регулювання;
- 2) органи управління та форми і методи управлінської діяльності;
- 3) нормативне і правове забезпечення;
- 4) фінансовий і кредитний механізми.

7. Сферу державних фінансів поділяють на такі ланки:

- 1) бюджет держави і фінанси державного сектору економіки;
- 2) бюджет держави, державний кредит, страхування;
- 3) бюджет держави, державний кредит, загальнодержавні цільові фонди, фінанси державного сектору;
- 4) бюджет держави, фонди цільового призначення, страхування.

8. Кредитування як форма фінансового забезпечення полягає у:

- 1) виключному використанні коштів Державного бюджету для фінансування підприємств;
- 2) формуванні й використанні власних фінансових ресурсів;
- 3) колективному фінансуванні суб'єкта господарювання;
- 4) тимчасовому використанні позичених ресурсів на принципах повернення, термінів, оплати і забезпечення.

9. Фінансова стратегія держави — це:

- 1) сформована система довготермінових цілей фінансової діяльності й найефективніших шляхів їх досягнення, які визначаються фінансовою ідеологією;
- 2) напрями, форми і методи використання фінансових ресурсів;
- 3) система принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з рухом фінансових ресурсів;

4) процес визначення оптимальної структури капіталу.

10. Фінансове планування розглядається як:

- 1) метод формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства;
- 2) процес розробки системи фінансових планів і бюджетів;
- 3) розробка фінансової політики відповідно до фінансової діяльності підприємства;
- 4) інструмент перерозподілу фінансових ресурсів держави.

11. Бюджетна система характеризується як:

- 1) сукупність податків, зборів і платежів;
- 2) сукупність бюджетних відносин між державою і юридичними та фізичними особами;
- 3) організаційне об'єднання всіх ланок державного бюджету на єдиних принципах;
- 4) баланс доходів і видатків держави.

12. Об'єктом бюджетного перерозподілу є:

- 1) система доходів бюджету;
- 2) сума дивідендів на акції;
- 3) національний дохід;
- 4) система видатків бюджету.

13. Фінанси підприємств, установ, організацій та фінанси населення поєднані поняттям:

- 1) децентралізовані фінанси;
- 2) централізовані фінанси;
- 3) фінансова інфраструктура;
- 4) організаційно-правова структура.

14. Державний бюджет України як фінансовий план держави затверджується:

- 1) постановою Кабінету Міністрів;
- 2) Верховною Радою і має силу закону;
- 3) Указом Президента;
- 4) розпорядженням Національного банку.

15. Державні фінанси - це:

- 1) обсяг грошової маси, що використовується для обслуговування товарного обігу;
- 2) сукупність всієї грошової маси в країні;
- 3) система економічних відносин, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням фондів грошових коштів з метою виконання завдань і функцій держави;
- 4) система економічних відносин між державою і юридичними та фізичними особами.

16. Централізовані фінансові ресурси використовуються на:

- 1) Фінансування потреб розширеного відтворення;
- 2) Фінансування державних органів влади та управління;



- 3) Фінансування загальнодержавних заходів у сфері економічної й політичної діяльності;
- 4) Фінансування суспільних функцій і завдань.

17. Яка організаційна структура фінансової системи:

- 1) сукупність фінансових органів та інститутів, які управляють грошовими потоками;
- 2) сукупність грошових фондів, що знаходяться у розпорядженні суб'єктів господарювання;
- 3) сукупність фінансово-кредитних установ;
- 4) апарат управління фінансовою діяльністю підприємства.

18. Поточні бюджетні видатки - це:

- 1) фінансування інвестиційної діяльності;
- 2) фінансування органів державної влади, бюджетних установ;
- 3) фінансування інноваційної діяльності
- 4) всі відповіді правильні.

19. Як називають витрати підприємства на виробництво продукції, виражені у грошовій формі:

- 1) ціна виробництва;
- 2) вартість виробництва;
- 3) виробнича собівартість;
- 4) витрати на виробництво продукції?

20. Валовий прибуток від реалізації продукції - це:

- 1) виручка від реалізації без ПДВ;
- 2) грошове вираження вартості реалізованого товару без ПДВ, акцизів, знижок;
- 3) фінансовий результат господарської діяльності;
- 4) різниця між чистим доходом від реалізації та собівартістю реалізованої продукції.

21. Взаємозв'язок між грошовими та фінансовими відносинами полягає в тому, що:

1. фінансові відносини є передумовою виникнення грошових відносин;
2. всі грошові відносини є фінансовими;
3. всі фінансові відносини є грошовими;
4. всі відповіді вірні.

22. Головним джерелом мобілізації ресурсів до державного і місцевого бюджетів та перерозподілу національного доходу на етапі розвитку розвинутої форми фінансів є:

1. державний кредит;
2. податки;
3. особисті повинності;
4. державні інвестиції.

23. Поточні видатки - це:

1. видатки на фінансування структурної перебудови народного господарства;

2. видатки на фінансування установ Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я;
3. витрати на фінансування мережі підприємств, органів і організацій, які діють на початок бюджетного року;
4. витрати держави та державних підприємств, які здійснюються для розширення виробництва.

24. Основні виробничі засоби - це:

- 1) матеріальні активи, які використовуються у виробничому процесі до одного року;
- 2) матеріальні активи, які беруть участь у процесі виробництва тривалий час, зберігаючи натуральну форму;
- 3) матеріальні активи, які споживаються в одному виробничому циклі;
- 4) матеріальні активи, чий очікуваний термін корисного використання становить понад один рік, або які використовуються в процесі виробничого циклу, що триває більше року.

25. Фінансова система будується на принципах:

- 1) єдності і функціонального призначення ланок;
- 2) незалежності та самостійності;
- 3) незалежності та єдності;
- 4) функціонального призначення ланок та самостійності.

### **Завдання для самостійної роботи:**

1. Підготувати реферат за темою заняття.
2. Законспектувати терміни та основні категорії до теми.

### **Індивідуальні завдання:**

1. Підготувати 10 тестових завдань з ключем відповіддю за тематикою заняття.

## **ТЕМА 6. ДІАГНОСТИКА ВІРОГІДНОСТІ БАНКРУТСТВА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.**

*Семінарське заняття № 5 – 4 год.*

### **План**

1. Економічний зміст понять ділової та ринкової активності підприємства: мета та завдання аналізу.
2. Сутність ділової активності підприємства та показники,.
3. Послідовність аналізу основних показників ділової активності підприємства.
4. Вплив оборотності активів на показники ефективності діяльності підприємства.



**Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:** коефіцієнти загальної оборотності капіталу, оборотності мобільних активів, оборотності матеріальних оборотних активів, оборотності готової продукції, оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості; середній термін обороту дебіторської та кредиторської заборгованості, фондівіддача основних засобів та інших необоротних активів; коефіцієнт оборотності власного капіталу тощо

## **ТЕМА 7. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА. КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.**

**Практичне заняття № 6 - 4 год**

### **План**

1. Суть інвестиційної діяльності підприємства.
2. Аналіз інвестиційних проектів для прийняття рішень щодо їх доцільності.

### **Завдання для самостійної роботи:**

1. Законспектувати терміни та основні категорії до теми.
2. Підготувати відповіді на дискусійні питання до теми.

### **Індивідуальні завдання:**

1. Підготувати тестові завдання з ключем відповіддю за тематикою заняття.

**Семінарське заняття № 6 – 2 год.**

### **Завдання для заняття**

1. Інвестиції в модернізацію устаткування складають 450 тис. грн. Додаткові доходи у результаті модернізації (без урахування поточних витрат) прогножуються за роками (тис. грн.): 1-й рік — 100, 2-й рік — 130, 3-й рік — 140, 4-й рік — 150, 5-й рік — 120. Ставка дисконтування 12 % річних. Необхідно визначити ефективність інвестицій: розрахувати чисту дисконтовану вартість, індекс рентабельності інвестицій, строк окупності на основі дисконтованих грошових потоків. Зробіть висновок.

2. Підприємство бажає придбати нове технологічне устаткування вартістю 11 тис. грн. Термін експлуатації устаткування – шість років. Майбутні грошові потоки складають: 5 тис. грн., 6 тис. грн., 12 тис. грн., 9 тис. грн., 7 тис. грн. 24 Поточні витрати у перший рік експлуатації складуть 3 тис. грн. Щорічно вони



збільшуються на 2%. Ставка дисконту – 10%. Розрахуйте показник чистої приведеної вартості.

3. Оцінити інвестиційний проект, що має такі параметри: стартові інвестиції – 10000 тис. грн.; період реалізації – 4 роки; грошовий потік за роками (тис. грн.): 6000; 7000; 9000; необхідна ставка доходності (без урахування інфляції) – 14%; середньорічний індекс інфляції – 8 %.

4. Підприємство припускає здійснити інвестиційний проект за рахунок банківського кредиту. Розрахуйте граничну ставку банківського відсотка, під яку підприємство може взяти кредит у комерційному банку. Обсяг засобів, що інвестуються, складає 350 тис. грн. Термін реалізації проекту – п'ять років. Підприємство розраховує одержувати від реалізації проекту щорічно, починаючи з першого року, дохід по 100 тис. грн.



# ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## **Фінансово-економічний аналіз**

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь

**бакалавр**  
(назва ступеня вищої  
освіти)

Спеціальність

**073 Менеджмент**  
(шифр і назва)

на 2020 / 2021 навчальний рік

### Законодавчі акти:

1. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” щодо удосконалення деяких положень” від 5 жовтня 2017 р. № 2164 -VIII.
2. Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258 –VIII.

### Підручники:

1. Фінансовий аналіз : підручник для ВНЗ / Ю.С. Цал-Цалко. – К.: Центр учб. літ., 2016. – 566 с.

### Навчальні посібники:

1. Фінансовий аналіз : навч. посібник / І. О. Школьник [та ін.] ; за заг. ред. І. О. Школьник ; Держ. вищ. навч. закл. "Укр. акад. банків. справи Нац. банку України", каф. фінансів. – К. : Центр учб. літ., 2016. – 368 с.
2. Аніловська Г. Я. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2016 – 404 с.
3. Приймак В.І. Математичні методи економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019 – 296 с.
4. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Т. Д. Косова [та ін.]. Київ : Центр учбової літератури, 2018 – 528 с.
5. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посібник для ВНЗ / О. Я. Базилінська. – 2-ге вид. – К. : Центр учб. літ., 2016. – 328 с.
6. Фінансовий аналіз : навч. посібник / П. В. Захарченко, М. П. Гриценко. – Бердянськ : [Вид. буд. ММД], 2018. – 224 с.
7. Фінансовий аналіз підприємства: методика та практика : навчальний посібник / Н. В. Трусова, М. А. Терещенко / М-во освіти і науки України, Тарв. держ. агротехнолог. ун-т. – Мелітополь : Вид. буд. ММД, 2019. – 274 с.
8. Економічний аналіз : навч. посібник для внз / О. С. Воронко, Н. П. Штепа. – Львів : Новий Світ. 2016. – 280 с.

9. Мікроекономічний аналіз : навч. посібник / Н. Б. Малахова / М-во освіти і науки України. – Львів : Магнолія 2016. – 240 с.
10. Економічний аналіз діяльності підприємств агропромислового комплексу : навч. посібник для внз / О. М. Царенко. – 2-ге вид., перероб. – Суми : Університет. книга, 2015. – 240 с.
11. Економічний аналіз : навч. посібник для внз / С. С. Черниш / М-во освіти і науки України, Тернопіл. нац. економ. ун-т. Центр учб. літ.– К. : 2016. – 312 с.

### **Інформаційні ресурси:**

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mof.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.bank.gov.ua](http://www.bank.gov.ua).
4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.nssmc.gov.ua](http://www.nssmc.gov.ua).
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua).